

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Προσωπικές αφηγήσεις για την επαγγελματική επιλογή»

Συγγραφή: ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΜΗΤΕΛΟΥΔΗΣ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΕΦΕΡΛΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Προσωπικές αφηγήσεις για την επαγγελματική επιλογή

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα Σεφερλή

Δημιουργός

Πανταζής Μητελούδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

2ο Γενικό Λύκειο Χολαργού

Χρονολογία

Από 22/09/2014 έως 13/11/2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

2^η ενότητα: Βιογραφικά είδη: Θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος. Αυτοβιογραφικό σημείωμα.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα εκδηλώσεων όπου πραγματοποιείται το θεατρικό εργαστήριο του σχολείου (συνέντευξη από ηθοποιό).

Εκτός σχολείου: επαγγελματικοί χώροι (συνεντεύξεις από καθηγήτρια Αγγλικών και οδοντίατρο-ορθοδοντικό), σπίτι (συνέντευξη από αξιωματικό στην αεροπορία), δρόμοι και πλατείες του κέντρου της Αθήνας (συνεντεύξεις από νεαρούς και νεαρές).

II. Εικονικός χώρος: wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στην υλοποίηση του σεναρίου βοήθησε η προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών με την εργασία σε ομάδες καθώς και με διαδικασίες ενεργητικής μάθησης (αναζήτηση πηγών στο διαδίκτυο, επεξεργασία, σύνθεση από κοινού κειμένων στο πλαίσιο των ερευνητικών εργασιών). Επίσης, η εξοικείωση της διδάσκουσας με τα συνεργατικά ψηφιακά περιβάλλοντα όπως το wiki.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πανταζής Μητελούδης, Προσωπικές αφηγήσεις για την επαγγελματική επιλογή, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όπως επισημαίνεται και στον σχεδιασμό του σεναρίου (Μητελούδης 2014), πρόκειται για διδακτική πρόταση που επιχειρεί μια περισσότερο βιωματική προσέγγιση του θέματος της επαγγελματικής επιλογής. Αρχικά, και ως εισαγωγή στο

θέμα, δόθηκαν για μελέτη και επεξεργασία δύο κείμενα: ένα απόσπασμα έρευνας του Θ. Κατσανέβα, το οποίο αναφέρεται στα κριτήρια επιλογής του επαγγέλματος, και η προσωπική αφήγηση του Γιάννη Αγγελάκα για την επαγγελματική του, κυρίως, ζωή. Στη συνέχεια, οι μαθητές (σε ομάδες) επεξεργάστηκαν ερωτήματα για συνεντεύξεις τις οποίες πήραν από επαγγελματίες. Οι συνεντεύξεις εστιάστηκαν στη διαδικασία επιλογής επαγγέλματος. Τέλος, οι ομάδες παρήγαγαν αντίστοιχα ένα κείμενο με τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν σχετικά με τα κριτήρια και τη σημασία της επαγγελματικής επιλογής για τη ζωή του ανθρώπου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή ακολουθεί τις αρχές της βιωματικής μάθησης, όπου αφετηρία της διαδικασίας αποτελεί η καθημερινότητα και ο κόσμος των μαθητών (Richardson 2012). Εντάσσεται, επίσης, στο πλαίσιο της παιδαγωγικής των πολυγραμματισμών, σύμφωνα με την οποία η έμφαση δίνεται στην εξοικείωση των μαθητών με ποικίλα κείμενα και είδη λόγου από ένα ευρύ φάσμα πολιτισμικών πηγών και στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο δημιουργούνται και προσλαμβάνονται σε συγκεκριμένα ιστορικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα, τον τρόπο με τον οποίον «συνιστούν ‘σχεδιασμένα’ τεχνουργήματα» (Kalantzis & Cope 2001). Για περισσότερα σχετικά με τις θεωρίες της βιωματικής μάθησης και των πολυγραμματισμών παραπέμπουμε τους αναγνώστες στο αρχικό σενάριο πρόταση (Μητελούδης 2014) και στην παρατιθέμενη σε αυτό βιβλιογραφία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Ο «επαγγελματικός προσανατολισμός» ή η επαγγελματική επιλογή είναι ένα πολύ

σημαντικό θέμα που απασχολεί έντονα τους μαθητές, ιδιαίτερα στη ρευστή εποχή που διανύουμε με τα πολύ δύσκολα, κυρίως για τους νέους, προβλήματα της ανεργίας, της υποαπασχόλησης, της εργασιακής μετανάστευσης κ.ο.κ.

Την επαγγελματική επιλογή επηρεάζουν πολλοί και διαφορετικοί παράγοντες, όπως η οικογένεια, το σχολείο και οι ακαδημαϊκές επιδόσεις, το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, η προσωπικότητα, οι ανάγκες στην αγορά εργασίας κ.ά. Συχνά ο μαθητής δεν έχει συνειδητοποιήσει τον ρόλο αυτών των παραγόντων και επιπλέον δεν έχει αρκετή ενημέρωση για τα επαγγέλματα και την αγορά εργασίας. Η οικογένεια, λ.χ., μπορεί κάποιες φορές να έχει αρνητική επίδραση στην επαγγελματική επιλογή του νέου ανθρώπου, όταν οι γονείς προβάλλουν δικές τους επιθυμίες στα παιδιά τους, ενώ, από την άλλη, οι ακαδημαϊκές επιδόσεις, σε ένα στρεβλό και αναχρονιστικό εκπαιδευτικό και εξεταστικό σύστημα, δεν αντανακλούν τις πραγματικές δεξιότητες των μαθητών με πολύ σημαντικές συνέπειες για την επαγγελματική επιλογή και γενικότερα την επαγγελματική πορεία των νέων ανθρώπων. Έτσι, μέσω του σεναρίου, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα:

- Να ευαισθητοποιηθούν για τη λειτουργία και τη σημασία όλων αυτών των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή. Αυτή η συνειδητοποίηση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για οποιαδήποτε περαιτέρω αναζήτηση και συζήτηση.
- Να διερευνήσουν με τρόπο βιωματικό τα κριτήρια με τα οποία επιλέγει κάποιος το επάγγελμά του και τη σημασία της επιλογής αυτής για όλους τους τομείς της ζωής (επαγγελματικής, κοινωνικής, οικογενειακής, προσωπικής κ.ο.κ.).
- Να καταλήξουν και να διατυπώσουν τα δικά τους συμπεράσματα για την επαγγελματική επιλογή μέσα από προσωπική διερεύνηση και βιωματική εμπειρία.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Ιδιαίτερη σημασία έχει η επιλογή αυθεντικών κειμένων από διαφορετικές πηγές και μορφές λόγου που μπορούν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και στη συνέχεια να αποτελέσουν ερέθισμα για δημιουργική παραγωγή λόγου από τους ίδιους. Ειδικότερα μέσω της εφαρμογής:

- Ανέπτυξαν προφορικό, γραπτό και πολυτροπικό λόγο, συζητώντας αφενός στο πλαίσιο της ομάδας και της ολομέλειας, αφετέρου με επαγγελματίες σε αυθεντικές συνθήκες επικοινωνίας.

Γραμματισμοί

Οι τεχνολογίες αξιοποιήθηκαν κυρίως ως μέσα πρακτικής γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2010). Ειδικότερα, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία:

- Να εξοικειωθούν με τα χαρακτηριστικά των νέων κειμένων, ειδικότερα με τη διάσταση της πολυτροπικότητας και την αλληλεπίδραση των επικοινωνιακών πόρων, προκειμένου να κατασκευάσουν ένα συνεκτικό νόημα μέσα από συγκεκριμένες επιλογές και αλληλεπιδράσεις.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές συνεργάστηκαν προκειμένου να αναζητήσουν, επεξεργαστούν και συνθέσουν τα κείμενά τους, τα οποία στη συνέχεια παρουσίασαν στην ολομέλεια και δέχτηκαν σχόλια και ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές τους. Θεωρούμε, συνεπώς, μεγάλο όφελος ότι μπόρεσαν:

- Να συζητήσουν στο πλαίσιο της ομάδας, να ανταλλάξουν απόψεις, παρατηρήσεις και εμπειρίες, και να συναποφασίσουν για την τελική διαμόρφωση των κειμένων τους.
- Να διαχειριστούν δημιουργικά το χρόνο τους και να επιλύσουν προβλήματα σχετικά με την επιτυχή περαίωση της εργασίας τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση αποτέλεσαν δύο κείμενα: α) το θεωρητικό-επιστημονικό του Θ. Κατσανέβα σχετικά με ερευνητικά δεδομένα για τις σύγχρονες συνθήκες στην αγορά εργασίας και τον σχεδιασμό του επαγγελματικού μέλλοντος και β) η αφήγηση του Γιάννη Αγγελάκα δημοσιευμένη στο περιοδικό Lifo, στην οποία καταθέτει τη δική του προσωπική μαρτυρία σχετικά με την επαγγελματική επιλογή και γενικότερα την επαγγελματική του πορεία. Η προσέγγιση και των δύο κειμένων συνέβαλε στο να διαμορφώσουν οι μαθητές μια πρώτη εικόνα για το θέμα της επαγγελματικής επιλογής. Ιδιαίτερα η αφήγηση του Αγγελάκα, με την αισιοδοξία που αποπνέει, προκάλεσε ευχάριστη εντύπωση στα παιδιά, αν σκεφτούμε ότι βιώνουν με αγχωτικό και μάλλον επώδυνο τρόπο αυτή τη διαδικασία.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με τη 2^η ενότητα του σχολικού βιβλίου (Τα βιογραφικά είδη) και τα προτεινόμενα θέματα για συζήτηση και έκφραση-έκθεση σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος (σ. 95-103).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Όπως αναφέρθηκε ήδη, οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν κυρίως ως μέσα πρακτικής γραμματισμού. Ειδικότερα: α) ο επεξεργαστής (ΠΕΚ) για τις σημειώσεις και την περίληψη των υπό ανάγνωση-επεξεργασία κειμένων και τη σύνταξη των ερωτημάτων για τη συνέντευξη, β) ψηφιακά εργαλεία για τη βιντεοσκόπηση/μαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων, γ) η εφαρμογή monie maker για την επεξεργασία ταινίας-βίντεο και δ) το περιβάλλον του wiki (web 2.0) ως χώρος δημοσίευσης των κειμένων που επεξεργάστηκαν και παράγαγαν οι μαθητές.

Κείμενα

- Θ. Κατσανέβας, Επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, στο *Οι προβλέψεις των επαγγελματικών προοπτικών, η ταξινόμηση επαγγελμάτων και το Career Gate Test K.17*.
- [Ο Γιάννης Αγγελάκας αφηγείται τη ζωή του](http://lifo.gr). (lifo.gr)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση: 22/09/2014 και 01/10/2014: Εισαγωγή – ανάγνωση, κατανόηση των κειμένων αφετηρίας, ολομέλεια και ομάδες, εργαστήριο πληροφορικής (2 + 1 ώρες)

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η εφαρμογή ξεκίνησε (1^η διδακτική ώρα, ολομέλεια) με την ανάγνωση των τριών πρώτων σελίδων από το άρθρο του Θ. Κατσανέβα *Οι προβλέψεις των επαγγελματικών προοπτικών, η ταξινόμηση επαγγελμάτων και το Career Gate Test K.17*, οι οποίες είχαν φωτοτυπηθεί και μοιραστεί (ανά δύο) στους μαθητές. Η επιλογή να διαβάσουμε μόνο τις τρεις πρώτες σελίδες του κειμένου έγινε με το σκεπτικό ότι ο διδακτικός χρόνος δεν επέτρεπε τη συνολική επεξεργασία του, εφόσον πρόκειται για εκτενές και αρκετά δύσκολο στην πρόσληψή του άρθρο. Ωστόσο, ενημέρωσα τους μαθητές ότι ολόκληρο το άρθρο είναι αναρτημένο στο wiki της τάξης προς διάθεση όσων θα ήθελαν να το μελετήσουν διεξοδικότερα. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης ζήτησα από τους μαθητές, στο πλαίσιο των διμελών ομάδων που είχαν διαμορφωθεί, να κρατούν σημειώσεις επί του κειμένου (υπογράμμιση λέξεων-φράσεων, προτάσεων και περιόδων που θεωρούν σημαντικές ή που δεν κατανοούν). Με το πέρας της ανάγνωσης εκφράστηκαν οι πρώτες εντυπώσεις. Οι μαθητές βρήκαν το κείμενο αρκετά ενδιαφέρον αλλά και ιδιαίτερα απαιτητικό ως προς την κατανόησή του. Συζητήσαμε αρχικά για το είδος και τον επικοινωνιακό του στόχο, το θέμα και την προσωπική τοποθέτηση του γράφοντος. Στη συνέχεια «εξομαλύνουμε» τους επιστημονικούς όρους και ιδιαίτερα αυτούς που δεν έγιναν κατανοητοί από τους μαθητές. Προχωρήσαμε σε παρατηρήσεις σχετικά με την οργάνωσή του, τα τεκμήρια που αξιοποιεί και, τέλος, ασχοληθήκαμε με το

περιεχόμενο (την ιστορία και τις προοπτικές του επαγγελματικού προσανατολισμού, τους περιορισμούς του, τα παραδείγματα-τεκμήρια, τα κριτήρια και τους παράγοντες επιλογής). Σταθήκαμε ιδιαίτερα στο θέμα της εγκυρότητας και της δυνατότητας προβλέψεων για το μέλλον των επαγγελματιών και των αναφαινόμενων επαγγελματικών προοπτικών. Οι μαθητές φάνηκαν να κατανοούν τελικά τα σημεία στα οποία εστιάζει ο αρθρογράφος και τον τρόπο με τον οποίο προβάλλει τις θέσεις του.

Τη δεύτερη ώρα συζητήσαμε αρχικά για την εξέλιξη του σεναρίου και την πρόταση, αφού δούμε πρώτα την προσωπική αφήγηση ενός συνεντευξιαζόμενου, να επεξεργαστούν ανά ομάδες ερωτήματα και να πάρουν συνεντεύξεις από επαγγελματίες, ανθρώπους του οικείου ή όχι περιβάλλοντος. Η ιδέα τους ενθουσίασε. Διαμορφώσαμε, λοιπόν, τις ομάδες εργασίας: ειδικότερα έξι ομάδες, τρεις τριμελείς και τρεις τετραμελείς. Η κατανομή έγινε, σχεδόν εξ ολοκλήρου, με βάση τις δικές τους προτιμήσεις, εφόσον με το τμήμα αυτό συνεργαζόμουν για πρώτη φορά και δεν είχα προηγούμενη εικόνα για τη δυναμική του, την προσωπικότητα, τις επιδόσεις, τις ιδιαιτερότητες των μαθητών. Ωστόσο, αν και η διαμόρφωση των ομάδων έγινε εύκολα και ταχύτατα, παρουσιάστηκε ένα πρόβλημα, το οποίο μάλλον με αιφνιδίασε, αλλά έπρεπε εκείνη τη στιγμή να διαχειριστώ και να επιλύσω. Ένας μαθητής έμεινε έξω από την κατανομή και, μάλιστα, διαπίστωσα ότι κάποιες/οι συμμαθήτριες/ές αντιδρούσαν στην ιδέα της συνεργασίας μαζί του. Τους εξήγησα ήρεμα ότι η ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων είναι ένα από τα ζητούμενα, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης εφαρμογής, αλλά καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Όταν μάλιστα συζητάμε για τις επαγγελματικές δεξιότητες και προοπτικές, είναι οξύμωρο να μην μπορούμε να διαχειριστούμε τέτοια ζητήματα στο πλαίσιο της τάξης μας, ζητήματα που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν και αργότερα στην επαγγελματική τους ζωή. Αυτό φάνηκε να τους προβληματίζει και έτσι αποφασίσαμε να διευρύνουμε μία από τις τριμελείς ομάδες σε τετραμελή. Επομένως, η αρχική διαμόρφωση τροποποιήθηκε σε δύο τριμελείς και τέσσερις τετραμελείς. Αυτό ήταν

μια ώθηση για την πορεία της συνεργασίας (μεταξύ των μαθητών) όχι μόνο για τη συγκεκριμένη εφαρμογή αλλά και για τη συνέχεια. Τώρα που έχουν περάσει οι τέσσερις πρώτοι μήνες της σχολικής χρονιάς και έχουμε, στο μεταξύ, εφαρμόσει και άλλες συνεργατικές δράσεις, μπορώ με ικανοποίηση να παρατηρώ τις αντιδράσεις των μαθητών και την προθυμία τους να συνεργαστούν με τον συγκεκριμένο μαθητή, αλλά και τον ίδιο να νιώθει λιγότερο απομονωμένος σε σχέση με πριν.

Το υπόλοιπο της ώρας το διαθέσαμε για την επίδειξη του wiki. Τους «ξενάγησα» στο περιβάλλον, τους έδειξα τις βασικές λειτουργίες για τη δημιουργία, επεξεργασία των σελίδων, την ανάρτηση κειμένων (αρχείων, εικόνων, βίντεο), την κατάθεση σχολίου, τη δημιουργία υπερσυνδέσεων και τους μοίρασα τους ατομικούς τους λογαριασμούς για να κάνουν την εγγραφή τους. Σ' αυτό, εκτός από το άρθρο του Κατσανέβα, βρισκόταν αναρτημένη και η αφήγηση του Αγγελάκα. Συμφωνήσαμε να τη διαβάσουν στο σπίτι και να κάνουν μια πρώτη επεξεργασία βάσει του [φύλλου εργασίας της Α' φάσης](#) που είχε επίσης αναρτηθεί στο wiki τους.

Την επόμενη φορά που μπήκαμε στο εργαστήριο (01/10) οι ομάδες πήραν τις θέσεις τους στους αντίστοιχους σταθμούς εργασίας και έγραψαν στον επεξεργαστή ένα σύντομο κείμενο (μέχρι 150 λέξεις) το οποίο περιελάμβανε τις εντυπώσεις τους, τις σκέψεις και τα συμπεράσματα στα οποία οδηγήθηκαν από τη συνέντευξη του Αγγελάκα (όπως προέβλεπε το φύλλο εργασίας για τη φάση αυτή). Συμφωνήσαμε να διατεθεί ένα εικοσάλεπτο για τη συγγραφή ώστε να μείνει χρόνος και για την παρουσίαση – συζήτηση. Αρκετοί μαθητές είχαν κάνει την προεργασία στο σπίτι και αυτό διευκόλυνε κατά πολύ τη διαδικασία της γραφής στο εργαστήριο. Τους ζήτησα, επίσης, αφού ολοκληρώσουν το κείμενό τους και συμφωνήσουν όλα τα μέλη ότι είναι ανακοινώσιμο, να επισημάνουν με έντονη ή πλάγια ή/και χρωματισμένη γραμματοσειρά τα σημεία που, κατά τη γνώμη τους, αξίζει να τονιστούν. Έτσι, κατά τη διάρκεια της παρουσίασης – συζήτησης θα είχαμε κάποιους άξονες, κοινή βάση διαπραγμάτευσης στην ολομέλεια. Από τις έξι ομάδες οι τρεις κατάφεραν να ολοκληρώσουν την εργασία τους εντός του εικοσάλεπτου. Αυτό είναι σύνηθες

φαινόμενο όταν οι μαθητές εργάζονται είτε ατομικά είτε ομαδικά στην τάξη/εργαστήριο. Ο συντονισμός είναι πάντα ένα ζητούμενο, πολλοί μαθητές/ομάδες αργούν να ξεκινήσουν ή καθυστερούν κατά τη διάρκεια της γραφής. Κατανοώ τις ατομικές διαφορές και τους διαφορετικούς ρυθμούς κατά τη διαδικασία μάθησης, ωστόσο παρατηρώ ότι οι μαθητές μας δυσκολεύονται να ανταποκριθούν με συνέπεια στις χρονικές προθεσμίες και αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με το μαθησιακό προφίλ τους.

Τους είπα, λοιπόν, ότι την επόμενη ώρα θα προχωρούσαμε στην επόμενη φάση του σεναρίου, οπότε τα υπόλοιπα λεπτά της τρέχουσας ώρας θα παρουσίαζε μία ομάδα το κείμενό της στην ολομέλεια και βάσει αυτού θα ακολουθούσε μια μικρή συζήτηση όπου θα είχαν την ευκαιρία να καταθέσουν σχόλια, να συμπληρώσουν, να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν. Τα κείμενά τους μπορούσαν να τα αναρτήσουν στο wiki. Όσες ομάδες δεν πρόλαβαν μπορούσαν να τα επεξεργαστούν περαιτέρω από το σπίτι.

Ακολούθησε η παρουσίαση. Μία μαθήτριά από την ομάδα που προσφέρθηκε ανάγνωση το κείμενο, το οποίο ταυτόχρονα προβαλλόταν στον πίνακα μέσω του προτζέκτορα.

Τεκμήριο Α' φάσης

Παρακάτω βλέπουμε το κείμενο που παρουσίασε η μαθήτριά. Είναι η εκδοχή στην οποία κατέληξε η ομάδα που εκπροσωπούσε. Κατά τη διάρκεια της συνεργατικής γραφής χρειάστηκε να επισημάνω κάποιες εκφραστικές επιλογές των μαθητών και να τις/τους προτρέψω να σκεφτούν εναλλακτικές διατυπώσεις (για παράδειγμα αντί «αποκλειστικά» έγραφαν αρχικά «καθαρά», αντί «εξαιτίας των οποίων αναγκάστηκε να δουλέψει σε διάφορους τομείς για να επιβιώσει» έγραφαν «όπου χρειάστηκε να κάνει και άλλες δουλειές...», αντί «εκείνους που δεν πίστευαν στην αγάπη και το πάθος του για τη μουσική» έγραφαν «εκείνους που δεν πίστευαν στην αγάπη και το πάθος κάποιου για κάτι». Οι επισημάνσεις, ωστόσο, με την έντονη, κόκκινη

γραμματοσειρά είναι των μαθητών, τα σημεία που επέλεξαν να προβάλλουν στο κείμενό τους:

Τι σκέφτομαι για τη συνέντευξη του Γιάννη Αγγελάκα

Όπως αφηγείται στο κείμενό του, ο Γιάννης Αγγελάκας είναι **ένας άνθρωπος που ακολούθησε αποκλειστικά το όνειρό του**. Έκανε θυσίες και, **παρ' όλες τις οικονομικές δυσκολίες της οικογένειάς του**, εξαιτίας των οποίων αναγκάστηκε να δουλέψει σε διάφορους τομείς για να επιβιώσει, **δεν εγκατέλειψε το όνειρό του**. **Χρειάστηκε επίσης να αντιμετωπίσει τις προκαταλήψεις της εποχής**. Στάθηκε απέναντι σε όλους τους κακοπροαίρετους και εκείνους που δεν πίστευαν στην αγάπη και το πάθος του για τη μουσική. Έκανε το όνειρό του πραγματικότητα.

Καταλάβαμε πως πρέπει να κάνουμε θυσίες για να πετύχουμε αυτό που θέλουμε πραγματικά, να μην το βάζουμε κάτω, να μη δίνουμε σημασία στο τι λένε οι άλλοι, **να ακούμε μόνο την καρδιά μας**.

Προτού αρχίσει η συζήτηση τους ρώτησα αν γνωρίζουν τον συνεντευξιζόμενο. Οι περισσότεροι μαθητές απάντησαν ότι δεν τον γνώριζαν, ότι είχαν την ευκαιρία να μάθουν γι' αυτόν μέσω της συνέντευξης. Οι πέντε από τους είκοσι δύο είπαν ότι τον ήξεραν από το μουσικό συγκρότημα «Τρύπες», ένας μάλιστα τον έμαθε από τον πατέρα του. Βρήκαν τη συνέντευξη εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και πολύ ελπιδοφόρα. Σε σχέση με το κείμενο που παρουσιάστηκε, όλοι συμφώνησαν ότι αυτό που προκύπτει από την αφήγηση του Αγγελάκα είναι η επιμονή και η ισχυρή του θέληση να πραγματοποιήσει το όνειρό του. Επισημάναν ωστόσο και άλλα σημεία της συνέντευξης που τους εντυπωσίασαν και θεώρησαν άξια να αναφερθούν: α) την αίσθηση του «κερδισμένου χρόνου» που προσφέρει ένα επάγγελμα που ικανοποιεί βαθιά, β) ότι μπορεί αυτός που επιλέγει ένα επάγγελμα από αγάπη και πάθος να συντριβεί «πάνω στα ντουβάρια της νεοελληνικής ανοησίας», αλλά είναι ένας «αξιοπρεπής τρόπος να χάνει κανείς», γ) ότι μια αφυπνιστική εμπειρία, όπως ήταν η επαφή με συγκροτήματα και τραγούδια της ροκ για τον Αγγελάκα, μπορεί να παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή, δ) ότι ακόμα και η εποχή και η περιρρέουσα ατμόσφαιρα μπορεί να επηρεάσει την επιλογή – στην περίπτωση του Αγγελάκα τα

μουσικά ακούσματα και οι τάσεις της εποχής έπαιξαν σίγουρα το ρόλο τους, ε) ο άνθρωπος που εξασκεί από αγάπη ένα επάγγελμα βρίσκεται πάντα σε εγρήγορση, στ) ότι χρειάζεται ίσως να έρθουμε αντιμέτωποι με τις επιθυμίες των γονέων όταν αυτές δε μας εκφράζουν ή δε μας ικανοποιούν, ακόμα κι αν η δική μας επιθυμία και επιλογή δεν υπόσχεται ένα βέβαιο και ασφαλές επαγγελματικό μέλλον και, τέλος, ζ) ότι στην επαγγελματική του πορεία κάποιος θα πρέπει να αναζητήσει σύμμαχους και συνεργάτες.

Η πρώτη φάση ολοκληρώθηκε στο σημείο αυτό. Χρειάστηκε να διαθέσουμε και δέκα λεπτά από την επόμενη ώρα για να ολοκληρώσουμε τη συζήτηση και να περάσουμε στην επόμενη φάση με την επεξεργασία των ερωτημάτων για τις συνεντεύξεις που θα έπαιρναν αυτή τη φορά οι μαθητές.

Νομίζω πως έχει ενδιαφέρον το γεγονός ότι ταυτόχρονα εφάρμοζα σε άλλο τμήμα της Β' τάξης το σενάριο «Τι θα γίνω άμα μεγαλώσω» (Σεφερλή 2014), οπότε οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες και να επικοινωνούν μέσω των wikis, με υπερσυνδέσεις σε αντίστοιχες σελίδες, διευρύνοντας με αυτόν τον τρόπο την πληροφόρηση και τον προβληματισμό τους.

Β' φάση: 01/09/2014: Προετοιμασία των συνεντεύξεων, εργασία σε ομάδες, εργαστήριο πληροφορικής (1 ώρα)

Μετά την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης περάσαμε στην επόμενη που προέβλεπε την προεργασία των συνεντεύξεων (Μητελούδης ό. π.). Οι ομάδες διατήρησαν τις θέσεις τους και αυτή τη φορά επεξεργάστηκαν στο περιβάλλον του κειμενογράφου τις ερωτήσεις για τη συνέντευξη σύμφωνα με [το φύλλο εργασίας](#) (προετοιμασία συνέντευξης) που αντιστοιχούσε στη φάση αυτή. Το φύλλο εργασίας τους βοήθησε να εστιάσουν σε συγκεκριμένα ερωτήματα-ζητήματα που θα ήθελαν να διερευνήσουν και να αναδείξουν μέσα από τις συνεντεύξεις τους. Ο δικός μου ρόλος ήταν υποστηρικτικός, κυρίως ως προς τη διατύπωση των ερωτήσεων, αν και οι περισσότερες ομάδες δε χρειάστηκαν τη συνδρομή μου. Συζητήσαμε, επίσης, την

πρόταση του αρχικού σεναρίου να επιλεγούν επαγγελματίες με μακρόχρονη εμπειρία, ώστε να φανεί η επίδραση της επαγγελματικής επιλογής σε όλους τους τομείς της ζωής τους και να αποτυπωθεί μια αποκρυσταλλωμένη άποψη σχετικά με το θέμα. Οι πέντε από τις έξι ομάδες συμφώνησαν με την πρόταση και δεσμεύτηκαν ότι θα αναζητήσουν τέτοια πρόσωπα. Ωστόσο, η μία ομάδα αποφάσισε να διαφοροποιηθεί και να αναζητήσει νέους ανθρώπους που κάνουν τώρα τα πρώτα τους επαγγελματικά βήματα. Τους ενδιέφερε, όπως είπαν, να σχηματίσουν μια άποψη για το πώς οι νέοι άνθρωποι διαχειρίζονται το πρόβλημα της αναζήτησης εργασίας, ποια σχέση έχουν οι σπουδές τους με το επάγγελμα που ασκούν αυτή τη στιγμή, αν είναι άνεργοι και πώς αντιμετωπίζουν αυτή την κατάσταση και ποια είναι τα μελλοντικά τους σχέδια σε μια περίοδο ιδιαίτερα δύσκολη για τη χώρα μας. Θεωρήσαμε πολύ ενδιαφέρουσα τη διάσταση που προσέθετε η ομάδα αυτή στο γενικότερο προβληματισμό μας και συμφωνήσαμε να επεξεργαστεί περαιτέρω την ιδέα της και να προχωρήσει στις συνεντεύξεις.

Εκείνο που τους τόνισα, σε σχέση με τη διαδικασία των συνεντεύξεων, είναι το εξής: Το ερωτηματολόγιο που συνέταξαν ασφαλώς θα βοηθήσει το πλάνο της συνέντευξης, ωστόσο, επειδή πρόκειται για μια ζωντανή συζήτηση, όπου δε γνωρίζουν εκ των προτέρων ούτε τις αντιδράσεις ούτε τις απαντήσεις του συνομιλητή τους, θα χρειαστεί πολύ πιθανόν να διαφοροποιήσουν τα ερωτήματα, ως προς το περιεχόμενο και τη σειρά τους, ή να θέσουν ερωτήματα που δεν είχαν αρχικά σκεφτεί και κρίνουν ότι είναι σημαντικά στη ροή της συζήτησης ή να ζητήσουν περισσότερες εξηγήσεις αν κρίνουν ότι οι απαντήσεις είναι ασαφείς και αόριστες, ακόμα και να επαναλάβουν με άλλη διατύπωση το ερώτημα. Το σημαντικό είναι να δώσουν χρόνο στον συνομιλητή να αναπτύξει τις σκέψεις, τις παρατηρήσεις, τις εμπειρίες του και να μην αρκестούν σε μονολεκτικές και σύντομες απαντήσεις. Ως προς τη διάρκεια των συνεντεύξεων, αν και ο αρχικός σχεδιασμός (Μητελούδης ό. π.) προέβλεπε τριαντάλεπτες συνεντεύξεις, συμφωνήσαμε να είναι μικρότερες (μέχρι 10 λεπτά) για

να μπορέσουμε να τις παρακολουθήσουμε στην τάξη/εργαστήριο και να τις σχολιάσουμε.

Οι ομάδες δεσμεύτηκαν ότι θα πραγματοποιήσουν τις συνεντεύξεις τους εντός δεκαήμερου/δωδεκαήμερου σε εξωσχολικό χώρο και χρόνο. Συμφωνήσαμε, επομένως, ότι θα μπούμε ξανά στο εργαστήριο μετά από δύο εβδομάδες για να επεξεργαστούμε τα αρχεία-παραδοτέα τους και να επιλύσουμε τυχόν προβλήματα που θα παρουσιάζονταν. Αν όλα έβαιναν καλώς, θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε στην παρουσίαση. Στα παραδοτέα τους, εκτός από τα αρχεία ταινίας ή ήχου, συμπεριλαμβανόταν και ένα γραπτό δοκίμιο (ξεχωριστό για την κάθε ομάδα) με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη συνέντευξη ή τις συνεντεύξεις που πήραν αντίστοιχα. Στο σημείο αυτό διαφοροποιηθήκαμε από το αρχικό σενάριο που προέβλεπε ξεχωριστή φάση (φάση Γ') για τη συγγραφή του κειμένου με τα συμπεράσματα, κυρίως για λόγους χρόνου. Κρίναμε ότι θα αποκτούσαν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα οι μαθητές με την παρουσίαση όλων των συνεντεύξεων, γεγονός που θα επέτρεπε συγκρίσεις, σχολιασμό και συζήτηση στο πλαίσιο της ολομέλειας.

Με την ολοκλήρωση της ώρας αυτής οι ομάδες αποθήκευσαν στον αντίστοιχο με την ομάδα τους φάκελο το ερωτηματολόγιο που επεξεργάστηκαν και το εκτύπωσαν για να το επεξεργαστούν περαιτέρω στα σημεία που έκριναν απαραίτητο, σύμφωνα με όσα συζητήσαμε κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας.

Τεκμήρια Β' φάσης:

α) Το ερωτηματολόγιο που επεξεργάστηκε μια ομάδα μαθητών, αξιοποιώντας το φύλλο εργασίας που τους δόθηκε. Όπως φάνηκε αργότερα από τη συνέντευξη (της ηθοποιού), τα ερωτήματα τροποποιήθηκαν και προστέθηκαν και άλλα που προέκυπταν από τη ροή της συζήτησης:

Ερωτήσεις για τη συνέντευξη

1. Πού σπουδάσατε και σε ποιο αντικείμενο;
2. Πόσα χρόνια διήρκεσε η περίοδος των σπουδών σας;
3. Όταν ήσασταν παιδί, με ποιο επάγγελμα φανταζόσασταν ότι θα ασχοληθείτε στο μέλλον;
4. Είχατε έφεση σε κάποιο μάθημα στο σχολείο; Ποιο ήταν αυτό;
5. Ποιος ή τι σας έδωσε το έναυσμα να ασχοληθείτε με το επάγγελμα που επιλέξατε;
6. Σας επηρέασε κάποιος από το οικογενειακό περιβάλλον; Με ποιον τρόπο;
7. Είσαστε ευχαριστημένος/η με το επάγγελμα που επιλέξατε; Σε ποιο βαθμό σας ικανοποιεί;
8. Έχει επηρεάσει το επάγγελμα που διαλέξατε γενικότερα τη ζωή σας; Σε ποιο βαθμό;
9. Η επαγγελματική πορεία εξελίχθηκε όπως τη φανταζόσασταν στην εφηβεία σας;
10. Πιστεύετε ότι έχετε κάνει τη σωστή επιλογή ή το έχετε μετανιώσει;
11. Σκέφτεστε τώρα ότι θα μπορούσατε να επιλέξετε κάποιο άλλο επάγγελμα; Ποιο θα ήταν αυτό;
12. Έχετε κάποια σχέδια για το επαγγελματικό σας μέλλον που δεν έχετε πραγματοποιήσει ακόμα; Τι άλλο θα θέλατε να πετύχετε;

Γ' φάση: 22/10/2014 και 13/11/2014: Παρουσίαση και συζήτηση, ολομέλεια, εργαστήριο (1+2 ώρες)

Τη δεύτερη ώρα της 22^{ας} Οκτωβρίου ασχοληθήκαμε με τις συνεντεύξεις τριών από τις έξι ομάδες. Οι άλλες τρεις δεν είχαν, όπως είπαν, προλάβει να ολοκληρώσουν. Πριν τις παρουσιάσουν στην ολομέλεια, οι ομάδες που είχαν φέρει τα αρχεία τους έλεγξαν την ποιότητά τους σε αντίστοιχους υπολογιστές. Δύο από τα τρία αρχεία είχαν πρόβλημα. Στο ένα η συνεντευξιαζόμενη είχε μαγνητοσκοπηθεί ανάποδα. Το πρόβλημα λύθηκε, αφού μεταφορτώσαμε το αρχείο στο περιβάλλον του movie maker και το αντιστρέψαμε. Το άλλο αρχείο δεν έπαιζε σε κανέναν από τους υπολογιστές. Οι μαθήτριες απογοητευμένες το πήραν πίσω και είπαν ότι θα το επεξεργαστούν ξανά στο σπίτι κάνοντας τις απαραίτητες μετατροπές. Είχαμε, επομένως, δύο συνεντεύξεις έτοιμες για παρουσίαση: τη συνέντευξη μιας ηθοποιού και τη συνέντευξη μιας καθηγήτριας αγγλικών.

Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα έκανε την παρουσίαση. Ξεκινήσαμε με τη

συνέντευξη της ηθοποιού. Η μαγνητοσκόπηση είχε γίνει σχεδόν με επαγγελματικό τρόπο· αναμενόμενο, γιατί ο μαθητής που είχε αναλάβει το συγκεκριμένο έργο ασχολείται με τη φωτογραφία συστηματικά. Επίσης, η μαθήτρια που πήρε τη συνέντευξη ήταν πολύ καλή στο ρόλο της, είχε άνεση, καλή άρθρωση και έκανε πολύ ενδιαφέρουσες ερωτήσεις. Η διάρκεια της συνέντευξης ήταν γύρω στα 10 λεπτά. Ο εκπρόσωπος της ομάδας μας εξήγησε ότι επέλεξαν την ηθοποιό, η οποία έχει αναλάβει το συντονισμό του θεατρικού εργαστηρίου που λειτουργεί στο σχολείο μας κάθε Κυριακή. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στον χώρο της αίθουσας εκδηλώσεων μετά τη λήξη του εργαστηρίου.

Οι μαθητές παρακολούθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον τη συνέντευξη. Τα σχόλιά τους ήταν πολύ επαινετικά· στο σημείο αυτό παρενέβην ζητώντας να τεκμηριώσουν τους επαίνους τους. Έκριναν το αποτέλεσμα και από την αισθητική του πλευρά (την ποιότητα εικόνας και ήχου, το στήσιμο της εικόνας) και από τις υπόλοιπες: την πορεία της συνέντευξης, τα ερωτήματα, την αλληλεπίδραση ανάμεσα στη μαθήτρια που έπαιρνε τη συνέντευξη και την ηθοποιό. Το πολύ θετικό, κατά τη γνώμη τους, ήταν ότι τόσο τα ερωτήματα όσο και η αλληλεπίδραση ανάμεσα στις δύο ανέδειξε μία αφήγηση που δεν ωραιοποιεί την κατάσταση στον καλλιτεχνικό χώρο, μία ειλικρινή αφήγηση η οποία προέβαλλε εξίσου τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει αλλά και τη βαθιά ικανοποίηση που αντλεί η συνεντευξιαζόμενη από το επάγγελμά της.

Συνεχίσαμε με τη συνέντευξη της καθηγήτριας αγγλικών. Ο εκπρόσωπος της ομάδας εξήγησε ότι η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στο φροντιστήριο αγγλικών που διατηρεί η συνεντευξιαζόμενη και μητέρα ενός μαθητή-μέλους της συγκεκριμένης ομάδας. Ο μαθητής που πήρε τη συνέντευξη δεν είχε την ίδια επικοινωνιακή άνεση με τη μαθήτρια της προηγούμενης ομάδας, είχε κάποια αμηχανία, διάβαζε τις ερωτήσεις από το φύλλο που είχε μπροστά του και τα ερωτήματα που υπέβαλλε δεν εμβάθυναν στο βαθμό που το πέτυχε η άλλη ομάδα. Η διάρκεια της συνέντευξης αυτής ήταν 8 λεπτά.

Και αυτή τη συνέντευξη οι μαθητές την παρακολούθησαν με ενδιαφέρον. Τα σχόλιά τους ήταν επίσης θετικά, τόσο ως προς το αισθητικό αποτέλεσμα όσο και ως προς το περιεχόμενο του βίντεο. Υπήρξαν, ωστόσο, και μαθητές που επεσήμαναν ότι ορισμένα ερωτήματα επαναλαμβάνονταν, γεγονός που δεν προωθούσε σε κάποια σημεία τη συζήτηση και δεν την οδηγούσε πιθανόν σε βαθύτερες εξομολογήσεις. Παρόλα αυτά, όλοι συμφώνησαν ότι προέκυψαν ενδιαφέροντα θέματα όπως: α) ένα από τα βασικότερα κίνητρα επιλογής είναι η αγάπη για το αντικείμενο, β) η ικανοποίηση από ένα αρεστό επάγγελμα έρχεται σε πρώτη μοίρα σε σχέση με τις οικονομικές απολαβές και συμβάλλει θετικά στην αυτοπραγμάτωση, γ) υπάρχουν και οι απρόβλεπτοι παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν ένα άτομο σε μετακινήσεις (η συνεντευξιαζόμενη μετανάστευσε από την Αμερική στην Ελλάδα γιατί ερωτεύτηκε και παντρεύτηκε Έλληνα), δ) η διδασκαλία (εφόσον κάποιος επιλέξει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού) απαιτεί ενέργεια και διαθεσιμότητα γιατί έχει να κάνει με παιδιά και εφήβους και ε) όπως παρατήρησε η συνεντευξιαζόμενη, πολλά νέα παιδιά στρέφουν σήμερα το βλέμμα τους σε πανεπιστήμια του εξωτερικού· η ίδια προετοιμάζει αρκετούς μαθητές τα τελευταία χρόνια για τα διπλώματα που είναι προαπαιτούμενα για την εγγραφή τους σε ξένα πανεπιστήμια.

Οι μαθητές έκαναν, επίσης, την ενδιαφέρουσα παρατήρηση ότι η ικανοποίηση των συνεντευξιαζόμενων από το επάγγελμά τους δε δηλώθηκε μόνο από τα λεγόμενά τους αλλά και από την έκφραση του προσώπου και τη γενικότερη στάση τους. Αυτό μας έδωσε την αφορμή να επαναλάβουμε τη σημασία των παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων στην επικοινωνία και στην όλη νοηματοδότηση.

Ολοκληρώνοντας την ώρα αυτή, συμφωνήσαμε την επόμενη φορά που θα μπορούμε στο εργαστήριο να φέρουν και οι υπόλοιπες ομάδες τις συνεντεύξεις τους, για να συνεχίσουμε την παρουσίαση, καθώς και τα δοκίμια με τα συμπεράσματα.

Καταφέραμε να συνεχίσουμε και να ολοκληρώσουμε τις παρουσιάσεις στις 13 Νοεμβρίου, αφού μεσολάβησαν η γιορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου, αλλαγές στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα και μια ολιγοήμερη μαθητική κατάληψη. Αυτή τη φορά

έφεραν οι τρεις από τις τέσσερις ομάδες τις εργασίες που εκκρεμούσαν. Η μία ομάδα δεν είχε να παρουσιάσει τίποτα. Ζήτησε και άλλη παράταση, αλλά δεν την έδωσα με το σκεπτικό ότι ο χρόνος πίεζε και έπρεπε να προχωρήσουμε σε άλλη ενότητα και σε άλλη εφαρμογή. Για τις υπόλοιπες συνεντεύξεις ακολουθήσαμε την ίδια διαδικασία. Πρώτα ελέγξαμε για τυχόν προβλήματα στην αναπαραγωγή τους (ευτυχώς όλα πήγαν κατ' ευχήν) και στη συνέχεια προχωρήσαμε στις παρουσιάσεις. Διαθέσαμε ολόκληρο το δίωρο για να παρακολουθήσουμε, να σχολιάσουμε και να καταλήξουμε σε γενικότερα συμπεράσματα.

Ξεκινήσαμε με την παρουσίαση της ομάδας που είχε πάρει συνέντευξη από γυναίκα οδοντίατρο με ειδίκευση στην ορθοδοντική. Όπως και η καθηγήτρια αγγλικών, έτσι και η οδοντίατρος-ορθοδοντικός είναι μητέρα ενός μαθητή-μέλους της συγκεκριμένης ομάδας. Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στο ιατρείο της συνεντευξιαζόμενης και είχε διάρκεια 8 λεπτών περίπου. Ο μαθητής που πήρε τη συνέντευξη ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο ρόλο του και οι ερωτήσεις του ανέδειξαν ενδιαφέροντα ζητήματα.

Οι μαθητές σχολίασαν πολύ θετικά τη δουλειά των συμμαθητών τους και ως προς τα τεχνικά-αισθητικά χαρακτηριστικά και ως προς το περιεχόμενο. Βρήκαν τα ερωτήματα ενδιαφέροντα κυρίως γιατί ανέδειξαν: α) τον ρόλο του οικογενειακού περιβάλλοντος στη διαδικασία επιλογής (η συνεντευξιαζόμενη προέρχεται από οικογένεια γιατρών, γεγονός, όπως είπε, που σίγουρα έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επιλογή της χωρίς ωστόσο να δεχθεί πιέσεις από την οικογένεια, β) το οικονομικό υπόβαθρο της οικογένειας το οποίο μπορεί να στηρίζει τις σπουδές, ιδιαίτερα αυτές που γίνονται εκτός συνόρων, γ) ένα επάγγελμα μπορεί να συνδυάζει διαφορετικούς τομείς (λ.χ., την ιατρική, την αισθητική και την ψυχολογία) και να προσφέρει διαφορετικές μορφές ικανοποίησης (όχι μόνο την ικανοποίηση ότι υπηρετείς την επιστήμη, αλλά και την ικανοποίηση ότι επικοινωνείς και γνωρίζεις τους ανθρώπους εξωτερικά και εσωτερικά και προσφέρεις σ' αυτούς, όχι μόνο θεραπεύοντας το σώμα αλλά και την ψυχή), δ) ένα επάγγελμα που ικανοποιεί επηρεάζει θετικά όλους τους

τομείς της ζωής (αυτό αναδείχθηκε και στις προηγούμενες συνεντεύξεις) και ε) ένας εργαζόμενος δεν περιορίζεται μόνο στα αυστηρώς επαγγελματικά του ενδιαφέροντα, αλλά μπορεί να ασχολείται ενεργά και με άλλους τομείς, όπως η συνεντευξιαζόμενη που συμμετέχει ως δημοτική σύμβουλος στα κοινά και ενδιαφέρεται στο μέλλον να ασχοληθεί πιο ενεργά με την πολιτική.

Ένα θέμα που συζητήσαμε στην ολομέλεια με αφορμή τις συνεντεύξεις που είχαμε παρακολουθήσει μέχρι στιγμής ήταν το γεγονός ότι και οι τρεις γυναίκες συνεντευξιαζόμενες μίλησαν για το επάγγελμά τους με τρόπο που δείχνει ότι τους απασχολεί σοβαρά, ότι διαθέτουν ενέργεια και χρόνο. Οι μαθητές επεσήμαναν ότι αυτό θα μπορούσε να είναι μια απάντηση στις στερεότυπες αντιλήψεις που περιορίζουν συνήθως τις επαγγελματικές επιλογές των γυναικών. Στο σημείο αυτό παρατήρησα ότι θα μπορούσαν να θέσουν ένα ερώτημα σχετικά με το πώς διαχειρίζονται την καθημερινότητα τους οι γυναίκες αυτές, σε συνδυασμό και με τους ρόλους τους ως συζύγων και μητέρων.

Η επόμενη ομάδα μας παρουσίασε τη συνέντευξη ενός άντρα, αξιωματικού αεροπορίας με ειδικευση στις τηλεπικοινωνίες και τα συστήματα πληροφορικής, από το οικογενειακό περιβάλλον ενός μαθητή-μέλους της ομάδας. Η διάρκειά της ήταν 6 περίπου λεπτά. Εδώ η ομάδα μαγνητοφώνησε τη συνέντευξη, γεγονός που μας έδωσε την ευκαιρία να σχολιάσουμε και τις διαφορές ανάμεσα στην ακρόαση – θέαση, κυρίως ως προς το νόημα που συγκροτούμε στη μία και στην άλλη περίπτωση. Οι μαθητές εύκολα παρατήρησαν ότι μπορούμε να δώσουμε προσοχή στον τόνο, την ένταση της φωνής, στις παύσεις κ.λπ., όταν ακούμε ένα μαγνητοφωνημένο κείμενο, στοιχεία που μας βοηθούν να συγκροτήσουμε ένα νόημα, ωστόσο ένα βιντεοσκοπημένο κείμενο μας δίνει περισσότερες πληροφορίες και για τον χώρο, τα πρόσωπα και τη στάση τους εντός του χώρου.

Από την παρουσίαση και τη συζήτηση που ακολούθησε αναδείχθηκαν τα ακόλουθα: α) Τα κίνητρα επιλογής του επαγγέλματος ήταν, σε πρώτο επίπεδο, η αγάπη για τα αεροσκάφη αλλά και τις εφαρμογές των ηλεκτρονικών και

πληροφορικών συστημάτων που εκδηλώθηκε από μικρή ηλικία και, σε δεύτερο επίπεδο, η επαγγελματική αποκατάσταση. β) Ο πειραματισμός και το ψάξιμο σε συναφείς τομείς κατά την περίοδο της εφηβείας (λ.χ., ο συνεντευξιαζόμενος είχε κατασκευάσει ερασιτεχνικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς). γ) Το ταλέντο δεν παίζει τόσο μεγάλο ρόλο όσο η προσωπική ενασχόληση με το αντικείμενο ενδιαφέροντος (αυτό αναδείχθηκε και στη συνέντευξη της ηθοποιού). δ) Κατά τον αναστοχασμό του σχετικά με το πόσο τον ικανοποιεί το επάγγελμα που διάλεξε, ο συνεντευξιαζόμενος δήλωσε ότι, αν μπορούσε να αλλάξει τώρα επάγγελμα, θα τον ενδιέφερε να ασχοληθεί με την έρευνα και τις τηλεπικοινωνίες εκτός όμως του στρατιωτικού πλαισίου. Αυτό αποτέλεσε ένα ενδιαφέρον σημείο στη συζήτησή μας σε συνδυασμό με τη διαπίστωση ότι πολλοί τελειόφοιτοι μαθητές στρέφονται στις στρατιωτικές σχολές, γιατί θεωρούν ότι τους προσφέρουν γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση, χωρίς ίσως να αναρωτιούνται για το πόσο μπορούν τέτοιες επιλογές να ικανοποιήσουν προσωπικές φιλοδοξίες και σχέδια που πιθανόν θα προκύψουν στο μέλλον σχετικά με την επαγγελματική τους ανέλιξη.

Τα σχόλια που διατυπώθηκαν ήταν κι εδώ θετικά τόσο για τα θέματα που ανέδειξε η συνέντευξη όσο και για τον ρόλο της μαθήτριας που πήρε τη συνέντευξη. Παρατήρησαν, ωστόσο, ότι κάποια ερωτήματα επαναλαμβάνονταν. Θα μπορούσε πιθανόν η συνέντευξη να εμπλουτιστεί και με άλλα ερωτήματα, όπως, για παράδειγμα, πόσο και πώς έχει επηρεάσει τον συνεντευξιαζόμενο το συγκεκριμένο επάγγελμα στους υπόλοιπους τομείς της ζωής του.

Η επόμενη (και τελευταία) παρουσίαση ήταν το βίντεο (διάρκειας 7 λεπτών περίπου) που ετοίμασε η ομάδα η οποία αποφάσισε να διαφοροποιηθεί από τις υπόλοιπες ως προς την ηλικία και την επαγγελματική εμπειρία των συνεντευξιαζόμενων. Οι μαθήτριες πήραν μικρές συνεντεύξεις από νεαρές και νεαρούς σε πολυσύχναστο δρόμο και πλατεία της πόλης μας. Το αποτέλεσμα θα είχε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον, αν η ποιότητα του ήχου ήταν καλύτερη και μπορούσαμε να ακούσουμε απρόσκοπτα τα όσα ενδιαφέροντα έλεγαν οι συνεντευξιαζόμενες/οι.

Χρειάστηκε, κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης, να παρέμβει η παρουσιάστρια και να μας επαναλάβει τα λόγια τους.

Η πρώτη κοπέλα εργάστηκε, όπως είπε, για ενάμιση χρόνο σε μια διαφημιστική εταιρία στην οποία έκανε αρχικά την πρακτική της. Τελικά παραιτήθηκε, γιατί ήθελε να διερευνήσει σχετικά με το μεταπτυχιακό της και να δοκιμάσει κάτι συναφές σε άλλη εταιρία. Οι σπουδές της ήταν πάνω στα οικονομικά, αν και σκεφτόταν ως μαθήτρια και την αρχιτεκτονική. Παρόλο που ενδιαφερόταν στην εφηβεία της περισσότερο για την αρχιτεκτονική, έπειτα από ένα τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού κατέληξε να επιλέξει τις οικονομικές σπουδές. Η παραμονή της στην εταιρία της έδωσε μια πρώτη, σημαντική, όπως είπε, εμπειρία και απομυθοποίησε εντελώς τον χώρο της διαφήμισης. Τη βοήθησε επίσης να επιλέξει τον τομέα των μεταπτυχιακών (MBA).

Ο δεύτερος συνεντευξιαζόμενος (νεαρός άντρας) εμφανίστηκε πάνω σε μια κολώνα κρατώντας μια κάμερα. Μετά από πέντε χρόνια αποτυχημένων προσπαθειών, όπως είπε, κατάφερε να ακολουθήσει το όνειρό του: να ασχοληθεί με την κουζίνα. Για την ώρα όμως εκτελεί χρέη delivery boy για να εξασφαλίζει τα προς το ζην. Θεωρεί ότι η μαγειρική, με την οποία ασχολείται από την εφηβική του ηλικία, συνδυάζει και τη δουλειά και το χόμπι. Στο θέμα των κριτηρίων επιλογής ο νεαρός ήταν απόλυτος: «επιλέγεις κάτι γιατί το γουστάρεις, γιατί αυτό θα κάνεις μια ζωή». Το οικονομικό κριτήριο «δεν παίζει πλέον στην Ελλάδα», όπως δήλωσε. Στην ερώτηση αν είναι ικανοποιημένος απάντησε ότι δεν είναι ικανοποιημένος από την κοινωνία στην οποία ζει, όχι από τις επιλογές του. Η συνέντευξη τελειώνει με τον νεαρό να επιδεικνύει την κάρτα του, μια ηλεκτρονική διεύθυνση στο fb και στο youtube με την επεξήγηση: «καφρίλες, παρωδίες, φάρσες, σχολιασμοί βίντεο, γέλιο και τροφή για σκέψη!», λέγοντας ότι εξακολουθεί να κάνει όνειρα και όχι μόνο επαγγελματικά· «υπάρχουν και άλλα στη ζωή», είπε, «τι περιμένετε να σας πω ότι το όνειρό μου είναι να δουλέψω και να... πεθάνω νέος;».

Ο τελευταίος στη σειρά (νεαρός άντρας επίσης) εμφανίστηκε στην οθόνη με

υπότιτλο «κόπηκαν κατά λάθος οι σπουδές». Οι μαθήτριες είπαν ότι είναι φοιτητής πολυτεχνείου. Ήταν μάλλον αμήχανος και εξαιρετικά λιγομίλητος. Στην ερώτηση με ποια κριτήρια επέλεξε πολυτεχνική σχολή δεν έδωσε κάποια σαφή απάντηση. Σκέφτεται για το μέλλον κάποιο μεταπτυχιακό. Αμήχανος ήταν και στο ερώτημα αν έχει κάποια άλλα ενδιαφέροντα. Δήλωσε το μπάσκετ.

Η περίπτωση του τελευταίου συνεντευξιζόμενου έδωσε αφορμές για σχόλια από τους μαθητές σχετικά με το πόσο επηρεάζει την επιτυχία μιας συνέντευξης η επικοινωνιακή ικανότητα του ομιλητή και η διάθεσή του να μιλήσει για τις επιλογές, την εμπειρία και τα βιώματά του. Παρατήρησαν ότι ίσως θα έπρεπε να επιμείνουν οι μαθήτριες στο ζήτημα των κριτηρίων. Οι μαθήτριες απάντησαν ότι αισθάνθηκαν την αμηχανία του και θεώρησαν ότι δε θα έπρεπε να τον πιάσουν περισσότερο. Κάποιος μαθητής σκέφτηκε ότι πιθανόν η αμηχανία αυτή να δηλώνει ότι μπορεί να οδηγήθηκε σε επιλογή σπουδών που δεν τον εκφράζει.

Γενικά, η τελευταία παρουσίαση τους διασκέδασε πολύ γιατί, σε σχέση με τις προηγούμενες που «έβγαζαν», όπως είπαν, «μια σοβαρότητα», αυτή αποτύπωνε μια άλλη οπτική στο ζήτημα του επαγγελματικού προσανατολισμού και το μεγάλο της ατού ήταν ότι παρουσίαζε ανθρώπους κοντά στην ηλικία τους που κάνουν τώρα τα πρώτα τους επαγγελματικά βήματα. Πέρα, λοιπόν, από τα θεωρητικά κείμενα (για την επιλογή επαγγέλματος, τις συνθήκες της εποχής, την ανεργία κ.λπ.), μέσα από τις μικρές αφηγήσεις των νεαρών προσώπων αναδείχθηκαν όλα τα κρίσιμα θέματα των κινήτρων, των αναγκών, των επιθυμιών, των ονείρων, της συνεχούς διερεύνησης και της προσγείωσης στην πραγματικότητα καθώς ο/η νέος/α εργαζόμενος/η εισέρχεται σταδιακά στην αγορά εργασίας (όπως φάνηκε από τη συνέντευξη της κοπέλας). Από την όλη συζήτηση διαπιστώσαμε, μάλιστα, ότι από όλες τις συνεντεύξεις (με εξαίρεση κάπως τη συνέντευξη της ηθοποιού) απουσίαζε ένα ερώτημα για τις δυσκολίες που χρειάστηκε να αντιμετωπίσουν στα αρχικά τους βήματα οι έμπειροι επαγγελματίες.

Δυστυχώς, δεν μας έμεινε χρόνος να συνοψίσουμε τα συμπεράσματά μας, αν και από τις συζητήσεις που έπονταν των παρουσιάσεων αναδείχθηκαν, όπως φάνηκε, κρίσιμα ζητήματα. Τα παιδιά είπαν ότι απόλαυσαν την όλη διαδικασία και έμαθαν πολύ περισσότερο με αυτόν τον τρόπο από αυτά που θα μάθαιναν αν ακούμασταν στο σχολικό βιβλίο και σε κάποια επιπλέον κείμενα. Η φάση ολοκληρώθηκε με την παράδοση, εκ μέρους των ομάδων, των συνοδευτικών τους δοκιμίων.

Τεκμήρια Γ' φάσης

Εκτός από την παραπάνω υπερσύνδεση, η οποία παραπέμπει σε μία από τις συνεντεύξεις, παραθέτουμε και [τα αντίστοιχα κείμενα με τα συμπεράσματα](#):

A) Το πρώτο κείμενο συνοδεύει τη συνέντευξη της ηθοποιού. Τα συμπεράσματα της ομάδας προβάλλουν την αφοσίωση, το ενδιαφέρον και την αγάπη της συνεντευξιαζόμενης για την τέχνη την οποία υπερασπίζεται χωρίς όμως να την ωραιοποιεί:

Τα συμπεράσματά μας από τη συνέντευξη

Στην εποχή μας είναι πολύ συνηθισμένο, όταν συζητάμε με ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας για τις ανησυχίες μας όσον αφορά τις επαγγελματικές μας επιλογές, να θέτουν ως πρώτο κριτήριο την επαγγελματική αποκατάσταση. Ωστόσο, από τη συνέντευξη που πήρε η ομάδα μας από την ηθοποιό κα... προέκυψαν διαφορετικά συμπεράσματα. Όπως μας είπε η ίδια, ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να σταματάει να ονειρεύεται, να ελπίζει και να προσπαθεί για τους στόχους του. Το επάγγελμα που θα επιλέξει ο καθένας θα πρέπει να τον γεμίζει, γιατί είναι αυτό που θα κάνει για το υπόλοιπο της ζωής του. Σίγουρα στο δρόμο μας θα βρεθούν δυσκολίες και απογοητεύσεις, αλλά δεν πρέπει να το βάζουμε κάτω. Μιλώντας μαζί της, με έναν άνθρωπο που έχει επιλέξει το «αβέβαιο» επάγγελμα του ηθοποιού, βλέποντας τον ενθουσιασμό και τη χαρά στο πρόσωπό της, μας γεννήθηκε αυθόρμητα το ερώτημα: Μήπως τελικά η ευτυχία θα έρθει από ένα επάγγελμα που το αγαπάμε και όχι από κάποιο που θα μας επιφέρει μόνο πολλά χρήματα;

B) Το δεύτερο κείμενο συνοδεύει τη συνέντευξη του αξιωματικού της αεροπορίας. Η ομάδα αυτή τοποθετήθηκε γενικότερα και κατέληξε στην παράθεση μιας σειράς

κριτηρίων που καθορίζουν τις επαγγελματικές επιλογές, χωρίς όμως να εστιάζει ειδικότερα στη συγκεκριμένη συνέντευξη:

Συμπεράσματα από τη συνέντευξη

Μέσα από αυτή την ομαδική εργασία, καταλάβαμε πολλά πράγματα για την επιλογή και τη μεγάλη σημασία που παίζει το επάγγελμα στη ζωή του ανθρώπου.

Διαπιστώσαμε, καταρχάς, ότι υπάρχουν πολλά κριτήρια στην επιλογή επαγγέλματος.

Το επάγγελμα πρέπει να ταιριάζει με την προσωπικότητα αυτού που το ασκεί.

Πρέπει, επίσης, να του αρέσει και να εντάσσεται στις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του, καθώς και να ικανοποιεί τις προσδοκίες του. Πρέπει αυτός που επιλέγει να σκεφτεί και τις οικονομικές απολαβές και να εξετάσει αν υπάρχει επαγγελματική αποκατάσταση. Οφείλει να σκεφτεί ότι αυτό θα επηρεάσει κάποιους τομείς, όπως οικογένεια, ελεύθερος χρόνος κτλ. Έπειτα το επάγγελμα πρέπει να ταιριάζει με τις πεποιθήσεις και την ιδεολογία του. Τέλος, κανένας δεν πρέπει να επηρεάζεται από τα κοινωνικά πρότυπα και το επάγγελμα των γονιών του.

Το επάγγελμα καλύπτει ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ζωής του. Ο άνθρωπος πρέπει να νιώθει καλά με αυτό ώστε να είναι καλά γενικότερα. Δε δουλεύει μόνο για βιοπορισμό. Το επάγγελμα οξύνει το πνεύμα και δεν τον αφήνει στάσιμο. Με αυτό προσφέρει, επίσης, στην κοινωνία. Κανένα επάγγελμα δεν είναι κατώτερο από κάποιο άλλο. Όλα χρειάζονται για την πρόοδο και την εξέλιξη του κράτους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ φάση: Ανταπόκριση των μαθητών σε κείμενο συνέντευξης

Αφού διαβάσετε τη συνέντευξη του Γιάννη Αγγελάκα, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιες είναι οι προσωπικές σας εντυπώσεις από τη συνέντευξη του Γιάννη Αγγελάκα;
- Να καταγράψετε τις σκέψεις σας και τα συμπεράσματα για την επαγγελματική επιλογή, στα οποία οδηγηθήκατε από τη συνέντευξη του Γιάννη Αγγελάκα.

Β΄ φάση: Προετοιμασία συνέντευξης

Να πάρετε συνέντευξη από έναν τουλάχιστο ενήλικα επαγγελματία με θέμα την επαγγελματική επιλογή. Θα πρέπει να επιλεγούν επαγγελματίες που έχουν αρκετά χρόνια σταδιοδρομίας, ώστε να μπορούν να έχουν αποκρυσταλλωμένη άποψη για τη σημασία της επαγγελματικής επιλογής, τα κριτήρια που υπερίσχυσαν, πώς αυτή η επιλογή έχει επηρεάσει τη ζωή τους και στους υπόλοιπους τομείς κ.ο.κ.

Η συνέντευξη μπορεί να δομηθεί γύρω από τους παρακάτω άξονες:

1. Βιογραφικό σημείωμα: Σύντομες πληροφορίες για την επαγγελματική δραστηριότητα, σπουδές ή οποιαδήποτε άλλα σχετικά προσόντα.
2. Αναδρομή στο παρελθόν της εφηβείας: ποια ήταν τα όνειρά του κατά την περίοδο της εφηβείας, ποια ήταν τα ενδιαφέροντα, τα ταλέντα, οι κλίσεις του; Ποιο επάγγελμα σκεφτόταν ή επιθυμούσε να ακολουθήσει και γιατί;
3. Η επαγγελματική πραγματικότητα:
  - Το επάγγελμα που επέλεξε ή άσκησε τελικά ήταν αυτό που επιθυμούσε ως έφηβος;
  - Με ποια κριτήρια επέλεξε τελικά τις σπουδές, εάν υπήρξαν, και το επάγγελμα;

- Υπήρξε ευχαριστημένος από την επαγγελματική του επιλογή; Θεωρεί ότι είναι επιτυχημένος επαγγελματικά;

4. Απολογισμός στο παρόν: Κάνοντας σήμερα έναν συνολικό απολογισμό της επαγγελματικής του πορείας σε ποιες σκέψεις ή συμπεράσματα καταλήγει (θετικά – αρνητικά, επίτευξη των στόχων του, τυχόν ανεκπλήρωτα όνειρα κ.ο.κ.); Πώς η επαγγελματική επιλογή και η καριέρα του έχουν επηρεάσει συνολικά τη ζωή του;

Με βάση τους παραπάνω άξονες να διατυπώσετε τις ερωτήσεις για τη συνέντευξη. Φροντίστε οι ερωτήσεις να μην οδηγούν σε μονολεκτικές απαντήσεις, αλλά να επιτρέπουν στον συνεντευξιαζόμενο να αφηγηθεί αβίαστα την εμπειρία του και να εκφράσει σκέψεις, συναισθήματα και απόψεις.

Η συνέντευξη να έχει διάρκεια περίπου 10 λεπτά.

Να βιντεοσκοπήσετε τη συνέντευξη κάνοντας χρήση των εφαρμογών του κινητού σας τηλεφώνου ή της ψηφιακής σας μηχανής.

Β' φάση: Συμπεράσματα από τις συνεντεύξεις

Αφού μελετήσετε τα αρχεία των συνεντεύξεών σας, να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας ακολουθώντας τους παρακάτω άξονες:

- Ποια κριτήρια για την επιλογή επαγγέλματος επικράτησαν στις συγκεκριμένες περιπτώσεις και ποια συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν γενικότερα;
- Τα συμπεράσματα αυτά συμφωνούν με όσα διαπιστώσατε από τη μελέτη των σχετικών κειμένων;
- Σε ποιες προσωπικές διαπιστώσεις καταλήγετε για τα κριτήρια και για τη σημασία της επαγγελματικής επιλογής;

Καλή επιτυχία!

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

--

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Θεωρούμε ότι η εφαρμογή είχε πολύ θετικά αποτελέσματα. Καταρχάς, έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να συνεργαστούν, να συζητήσουν από κοινού, να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν και να επιλύσουν προβλήματα. Επιπλέον, ανέδειξε και προβλήματα στη συνεργασία, τα οποία όμως επιλύθηκαν με επιτυχία. Ως προς τις γνώσεις για τη γλώσσα, το μεγάλο όφελος ήταν ότι μελέτησαν αυθεντικό υλικό, σχεδίασαν και παρήγαγαν κείμενα σε αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας πάνω σε θέματα που τους αφορούν και έχουν προσωπικό νόημα για τους ίδιους. Όπως επισήμαναν, έμαθαν περισσότερα για το θέμα του επαγγελματικού προσανατολισμού απ' ό,τι αν έμεναν στο υλικό του βιβλίου ή σε θεωρητικά κείμενα. Επίσης, η όλη διαδικασία τους οδήγησε σε αναστοχαστικές σκέψεις σχετικά τα κριτήρια επιλογής.

Τέλος, οι τεχνολογίες που αξιοποιήθηκαν εντάχθηκαν απολύτως στους σκοπούς του μαθήματος. Οι μαθητές καλλιέργησαν επιτυχώς γραμματισμούς που έχουν να κάνουν με τη νέα ψηφιακή πραγματικότητα, πραγματικότητα με την οποία είναι εξοικειωμένοι στον εξωσχολικό τους χρόνο για ψυχαγωγικούς κυρίως σκοπούς· όμως τώρα είχαν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν τα εργαλεία για μαθησιακούς σκοπούς και να συνδέσουν τις γνώσεις για τη γλώσσα και τους (ψηφιακούς) γραμματισμούς με τις γνώσεις για τον κόσμο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Kalantzis, M. & B. Cope. 2001. Πολυγραμματισμοί. http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html [06.02.2015]
- Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ: Ο υπολογιστής ως μέσο πρακτικής γραμματισμού και οι

πολυγραμματισμοί. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης, Τεύχος 3: κλάδος ΠΕ02*. 2^η έκδοση. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

Μητελουδης, Π. 2014. *Προσωπικές αφηγήσεις για την επαγγελματική επιλογή*. Διδακτικό σενάριο (πρόταση) για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β' Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Richardson, W. 2012. *Real Work for Real Audiences*. In *Why School?: How Education Must Change When Learning and Information Are Everywhere*. Kindle Single, Kindle Edition.

Σεφερλή, Π. 2014. *Τι θα γίνω άμα μεγαλώσω;* Διδακτικό σενάριο (πρόταση) για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β' Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.